

PREFAȚĂ

Alain Supiot este cunoscut în ipostazele sale de specialist în dreptul muncii și securității sociale și de analist al fundamentelor dogmatice ale legăturilor din societate. Licențiat în drept și sociologie, a efectuat stagii de cercetare la Berkeley, la Florența și la Berlin, funcționând actualmente ca profesor la Facultatea de Drept din Nantes. A prezidat în perioada 1998-2001 Conseil National de développement des sciences humaines et sociales, din anul 2001 este membru al Institut Universitaire de France (catedra Dogmatique juridique et lien social) și a fondat la Nantes Institutul de studii avansate (http://www.iea-nantes.fr/fr/informations-pratiques/annuaire/bdd/personne_id/36).

Originalitatea abordării și propunerile de schimbare de perspectivă asupra fenomenului juridic au făcut ca „*Homo juridicus*. Eseu despre funcția antropologică a dreptului” de Alain Supiot să se bucure de o primire deosebită, în Franța și pe plan internațional. Tradusă deja în șase limbi, beneficiază acum și de o traducere în limba română.

Autorul pleacă de la o premisă nouă asupra dreptului: funcțiile și valorile sale fundamentale au structurat societățile occidentale, iar această relație fondatoare trebuie regândită în noii termeni ai globalizării. Ca urmare, își propune să răspundă argumentat, folosind o logică ce-și

are fundamentele în câmpul științelor sociale, la întrebările privind modul în care totuși dreptul se schimbă, iar această schimbare nu are o anumită coerență. Aceasta ar contraveni dreptului ca fundament de coerență a societăților occidentale, în primul rând.

Supiot insistă de asemenea asupra rolului regulator al dreptului. Ultimul este astăzi refeudalizat pe plan internațional, de vreme ce garantul contractului nu mai este Statul (ca înainte), ci un mozaic de agenții și organisme de guvernare mondializată. Există de aceea și o serie de pericole în această tendință de impunere a unui anumit tip de drept globalizat, ce este o imagine a trecerii de la o societate instituțională la una de comunicare. Autorul propune soluții viabile și comune: drepturile omului trebuie să fie fundament și sursă interpretativă, culturile trebuie să fie continuu comparate și ca atare antropologia diplomatică trebuie să fie preeminentă, iar principiul solidarității trebuie să fie reevaluat în lumina noilor schimbări mondiale.

În opinia autorului, dreptul nu trebuie să fie privit în perspectiva utilității sale prin grila teoriei azi la modă a „Law and Economics”, ci trebuie să își păstreze coerența ca necesitate antropologică, de vreme ce nici societatea umană nu trebuie să se ghideze după modele biologice și mecanice. Dreptul trebuie să rămână, în ciuda noilor imperative economice, un referent al stabilității omului în societatea modernă, după imaginea sa structurantă din societățile care l-au avut drept fundament și garant al stabilității și dezvoltării lor.

Dincolo de actualitatea problematicei dezbătute, lucrarea lui Supiot mai este importantă din încă un punct de vedere: vine din spațiul gândirii juridice franceze, pe care s-a construit dreptul român în epoca modernă și pe care continuă să se construiască și codurile revizuite în sec. XXI. Ca urmare, prezenta traducere s-a făcut la inițiativa

grupului român al Asociației „Henri Capitant” a prietenilor culturii juridice franceze. *Homo juridicus* este deci o lucrare de revalorizare a noilor perspective, în contextul relațiilor cu gândirea sursă franceză, dar și cu antropologia dreptului pe plan european. Cititorul român nu este pus în fața unei simple abordări a dreptului, ci a unei aprofundări a acestuia în lumina interdisciplinarității. Argumentele autorului vin din spațiul juridic și istoric, ținând seama de mentalitățile și metodele de gândire juridică formate sub influența factorului religios european. Lucrarea prezintă astfel o evidentă nouă deschidere, percutantă și realmente inovatoare, către alte discipline din câmpul științelor sociale, convocare la susținerea ideii că dreptul trebuie să rămână un referent fundamental al omului.

Lucrarea se adresează nu numai juriștilor, ci și oricărui cititor care se vrea informat. Se pornește de la unul dintre fundamentele societăților umane, dreptul, ce a dat coerență instituțiilor și trebuie să o facă și în continuare, deși noile concepții economice tind să-i submineze această ipostază. Supiot propune nu doar o abordare nouă a dreptului, în manieră interdisciplinară, ci și insistă pe faptul că omul rămâne cu aceeași dorință a reprezentării justiției, de vreme ce nu se schimbă decât concepțiile asupra justiției.

Mircea Dan Bob
Secretar general al
Asociației Capitant – România

CUPRINS

PREFAȚĂ.....	5
PROLOG.....	9

PARTEA ÎNTÂI
Dogmatica juridică:
crediințele noastre fondatoare

Capitolul 1. SEMNIFICAȚIA FIINȚEI UMANE: <i>IMAGO DEI</i>	37
Fundamentele juridice ale persoanei.....	47
<i>Individul, unic și identic</i>	51
<i>Subiectul, suveran supus</i>	56
<i>Persoana, spirit incarnat</i>	62
<i>Terțul, garant al identității</i>	70
Spre emanciparea totală: omul descompus	72
Capitolul 2. IMPERIUL LEGILOR: <i>DURA LEX, SED LEX</i>	88
Avatarurile unui mod de a gândi	90
Stăpânirea umană a legilor	102
Omul explicat prin legi	113
Capitolul 3. FORȚA OBLIGATORIE A CUVÂNTULUI: <i>PACTA SUNT SERVANDA</i>	138
„Misiunea civilizatoare” a contractului	140
La originile contractului	150
Statul Garant al convențiilor	161
Refeudalizarea legăturii contractuale	168

PARTEA A DOUA

Tehnică juridică: resursele interpretării

Capitolul 4. A STĂPÂNI TEHNICILE: TEHNICA INTERZISULUI	183
Dreptul derivă din progresul tehnic	189
<i>De la instituție la rețea</i>	191
<i>De la reglementare la regularizare</i>	199
Dreptul umanizează tehnica	207
<i>Limitele ubicuității</i>	209
<i>Limitele transparenței</i>	214
<i>Procrearea față în față cu tehnicile de reproducere</i>	222
Capitolul 5. RAȚIONALIZAREA PUTERILOR: DE LA GUVERNĂMÂNT LA „GUVERNARE”	227
Declinul suveranității.....	232
<i>Metamorfozele Statului</i>	235
<i>Separția puterii de autoritate</i>	241
<i>Dezmembrarea puterii legislative</i>	245
Obediența libertăților	255
<i>Normatizarea comportamentelor</i>	256
<i>Instrumentalizarea surselor Dreptului</i>	272
Capitolul 6. A LEGA UMANITATEA: DESPRE BUNA UTILIZARE A DREPTURILOR OMULUI.....	279
Crezul drepturilor Omului	281
Cele trei figuri ale fundamentalismului Occidental ..	289
<i>Mesianismul</i>	290
<i>Comunitarismul</i>	293
<i>Scientismul</i>	295
A deschide poarta interpretării.....	304
<i>Drepturile Omului, resursă comună a umanității</i>	305
<i>A revizita principiul solidarității</i>	310
<i>Pentru noi dispozitive de interpretare</i>	317
INDEX	323